

ÇETİN GÖREVİ BAŞARACAĞIZ

Paris'te Sol Birlik tarafından düzenlenen toplantıda yapılan konuşma, 1 Haziran 1985.

Değerli Yoldaşlar, Dostlar,

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Sol Birlik Toplantısına hoş geldiniz. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Sol Birlik, kurulalı henüz altı ay olmuş, yeni bir örgütlenmedir. Ama Türkiye'deki gelişmelerin geleceği açısından önemli ve anlamlı bir girişimdir.

Bilindiği gibi, beş yıla yakın bir zamandır Türkiye'de toplum çok ağır bir baskı altına alınmış, ezilmiş, suskunluğa itilmiştir. Sözde demokrasiye geçiş, yani, siyasi partilerin kurulması, seçimlerin yapılması, parlamentonun açılması, görünürde sivil bir hükümetin oluşturulması bu durumu değiştirmemiştir. Çünkü bütün bunlar faşist bir yönetimi gözlerden gizleyebilmek için oluşturulmuş, biçimde kalan, içi boş kalıplardır. Demokratik özgürlüklere, insan haklarına aykırı koşulların, işlemlerin hepsi sürüp gitmektedir.

Örneğin:

- Politik davaların ardı arkası kesilmemekte, yeni davalar açılmaktadır.

- Sendikal Konfederasyon DİSK'in yöneticileri geçici olarak tahliye edilmiş bulunmakla beraber, DİSK'e bağlı sendikalar hakkında açılan yeni davalar ana davaya eklenmekte ve DİSK davası sanık sayısı kabararak sürüp gitmektedir. Sonunda davanın, tahliye edilmiş olanlar da dahil olmak üzere mahkûmiyetlerle biteceği kesindir.

- Barış hareketini yok etmek için Barış Derneği yöneticileri hakkında açılan dava ve verilen ağır mahkûmiyetler yetmemiş, ikinci bir Barış Derneği davası daha açılmıştır.

- Hapishanelerde işkence, kötü koşul ve muameleler aynen sürmektedir.

- Siyasi partiler ve basın her an kapatılma, kovuşturulma tehdidi altında çalışmakta, bu nedenle de sıkı bir otosansür uygulama durumunda kalmaktadırlar.

- Kovuşturmaya uğramayan, açık kalmalarına müsaade edilen sendikalar da çalışma hayatından silinmiş durumdadırlar. Toplu sözleşme ve grev yapmaya getirilen kısıtlamalar, engellemeler yüzünden sendikaların gerçek işlevleri kalmamıştır. Greve gidilen nadir hallerde işveren dilediğince işçi çıkarıp yerine sendikasız işçi alabilmekte, fabrikaya dışardan malzeme getirilip üretilen mallar dışarı çıkartılabilmektedir. Ömrü boyu hükümetle uzlaşmacılığı ün salmış olan TÜRK-İŞ Konfederasyonu yöneticileri bile "bu yasalarla sendikacılık yapılamaz" diye yakınmakta, yasaların değiştirilmesi için tekrar tekrar hükümet başkanı Özal'a başvurumaktadırlar. Ama başvurular hep sonuçsuz kalmaktadır.

- Özerkliklerini tümünden yitirmiş olan üniversitelerin öğretim üyeleri ve görev-

lileri sürekli görevden alınma tehdidi altındadırlar. Üniversitelerden uzaklaştırılanların veya uzaklaşmak durumunda bırakılanların sayısı bini aşmıştır. Arkada bıraktığımız Mayıs ayında da yeni uzaklaştırmalar olmuştur.

- On milyonu aşkın Kürt halkı ulusal haklardan yoksun bırakılmanın yanı sıra, ağır ve özel bir baskı ve kontrol sistemi altında tutulmaktadır. Bu baskı sınırların dışına da taşmıştır. Geçen yıllarda Irak yetkilileriyle anlaşarak Türk ordusu iki kez bu ülkeye müdahale etmiştir. Geçtiğimiz Mayıs ayında da bu kez İran yetkilileriyle anlaşarak İran Kürdistanı'nda operasyonlar yürütülmüştür.

- Bütün bunlar yetmemiş gibi şimdi de devletin polis devleti niteliğini pekiştiren ve resmen açığa vuran yeni bir "polis görev ve yetkileri yasa tasarısı" hazırlanmış bulunmaktadır. Ana muhalefet partisi başkanı Erdal İnönü bu tasarı ile polis devleti amaçlandığını vurgulamış, tasarının yasallaşıp yasallaşmamasının rejim için bir demokrasi sınavı olacağını belirtmiştir.

Türkiye'de demokrasiye geçiş yönünden hiç bir gerçek adım atılmadığının kanıtlar listesi daha uzatılabilir, ama belirttiğimiz kadarı yeterlidir sanıyorum.

Faşist ve gerici baskıcı rejimlerin belirgin bir niteliği de emperyalizmin işbirlikçisi olmalarıdır. Türkiye hükümetlerinin öteden beri bu nitelikleri olagelmıştır. Türk büyük burjuvazisi gelişmemiş çelimsiz Türkiye kapitalizminin kendi gücüyle ayakta kalamıyacağının bilincinde olarak hep emperyalizmle, özellikle de ABD ile işbirliğinden yana olmuştur. 1980 Eylül'ünden bu yana, yani faşist cunta döneminde, bu bağımlılık daha da pekiştirilmiştir. ABD ile hemen, askeri üs ve tesislerine ilişkin bir Savunma ve İşbirliği Anlaşması, 1982 sonlarına doğru da bir Mutabakat Belgesi (Memorandum of Understanding) imzalanmıştır. NATO'nun Avrupalı üyeleri Amerika'nın Çevik Müdahale Kuvvetleri'ne yardımcı olmaktan geri dururken, Türkiye bu kuvvetler için Amerika'nın istediği bütün "kolaylıklar"ı vermiştir.

Başbakan Özal'ın son Amerika seyahatıyla ABD'nin yeni istekleri ortaya çıkmıştır: Bir, Amerika'nın Sesi radyo yayınlarının sosyalist ülkelere ve Orta Doğu'ya yönelik olarak Türkiye'den yapılması; iki, Amerikan altıncı filosuna deniz üssü tahsisi; üç, Amerikan U2 casus uçaklarının Türkiye'de üslenmesi. Hükümet bu tekliflerden birisini, deniz üssü tahsisini kabul edip diğer ikisine henüz "evet" demediyse de "hayır" da demedi. Görüşmeler sürüyor.

Bugün Türkiye ABD'nin Orta Doğu stratejisinin doğrudan bir aleti, askeri harekât üssü haline gelmiştir. Bu haliyle Türkiye bölge ve dünya barışı için bir tehdit unsurudur.

Türkiye'nin ekonomik bakımdan da emperyalizme bağlılığı artmıştır. Türkiye ekonomisi ABD güdümündeki Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) eline teslim edilmiştir. IMF'nin dayattığı ekonomik reçetelerle Türkiye yılda 2,5-3 milyar dolar borç ödeyen, buna karşın dış borçları azalacağına çoğalan bir ülke durumuna düşmüştür. Hem eski borçları ödeyebilmek için yeni borçlanmalara gidilmekte, hem de borçlar, faizlerin yükselmesi ve doların değer kazanmasıyla durduğu yerde çoğalmaktadır. 1990'da Türkiye'nin dış borçlarının bugünden 7 milyar daha fazla olacağı hesaplanmaktadır.

Gittikçe büyüyen bütçe açıkları yüzünden iç borçlar da durmadan yığılmaktadır. Üç ve beş yıl vadeli olan bu borçların geri ödenmesi büyük sorun olacaktır.

Çok övünülen, ama bir bölümünün gerçek olmadığı açıkça ortaya çıkan ihracat artışları da artık zorlanıyor. AET'nin ve özellikle ABD'nin koydukları kısıtlamalar karşısında Özal hükümeti ihracat teşviklerini kaldırmayı taahhüt etti, ama bu teşvikleri azaltmaya başlayınca da ihracat artışı tehlikeye düştü.

Tüketimi düşürmek, enflasyonu aşağıya çekmek gerekçesiyle sanayi zaten baştan beri düşük kapasiteyle çalışmaya, yeni yatırımlara gitmemeye itilmiştir. Birçok sanayi işletme ve şirketi yüksek faizli kredilerle borca batmış ve borçlarını ödeyemez olmuştur. Bu geri ödenmeyen, donmuş krediler yüzünden bankacılık sistemi de tehlikeli bir biçimde sallantıdadır.

Türk Lirası dolar karşısında sürekli değer kaybetmektedir. Türk Lirası yalnızca son yılda yarıya yakın değer kaybetmiştir.

Başbakan Özal enflasyonun aşağı çekilmesini, politikasının baş hedefi yapmış olduğu halde, beş yıllık IMF politikası uygulamasından sonra enflasyon hâlâ yüzde ellilerde dolaşmaktadır.

Durmadan artan fiatlar karşısında büyük halk kitleleri hızla yoksullaşmakta, sefalet çizgisine kadar düşmektedir. Gerçek işçi ücretleri 1963'dekinin altına inmiştir. Memur, emekli, köylü, dar gelirli kitlenin de gerçek gelirleri çok gerilemiştir. Politik baskıya bir de bu dayanılmaz ekonomik baskı eklenmektedir. Böylesi bir ekonomik politika ancak, küçük bir azınlığın dışında, tüm toplum kesimlerini baskı altına almak, demokrasiye sırt çevirmekle uygulanabilir. Pratikte de böyle oluyor.

Ne var ki, bütün benzeri rejimlerde olduğu gibi Türkiye'de de politik ve ekonomik baskı ve zulüm, rejime karşı muhalefeti kökünden kazıyamamış, karşıt seslerin ve davranışların yükselmesini önleyememiştir.

Faşist cuntanın ve onun sözde sivil hükümetinin baş hedef aldığı toplumsal güç, işçi sınıfı ve Kürt halkıdır. Cunta ve hükümeti iki gücü de tam kontrol altına alabilmiş olmaktan uzaktır. Her iki alanda da direniş sürmektedir. Diğer emekçi kitlelerde de hoşnutsuzluk ve huzursuzluk yaygındır. Gençlik ve aydınlarda kıpırdanmalar vardır. Hatta uygulanan ekonomik politikaya büyük burjuvazinin bir kesiminden bile karşıt sesler çıkmakta, burjuva muhalefeti canlanma işaretleri göstermektedir.

Özetlersek, cunta ve hükümetine karşı sınıfsal mücadelenin yükselmesinin nesnel koşulları olgunlaşmaktadır. Eksik olan, öznel ögenin, kitlelerin örgütlü birleşik mücadelesini gerçekleştirebilecek kadar henüz olgunlaşmamış olmasıdır.

Sol Birlik, işte bu eksikliği giderme yolunda ciddi, tutarlı bir girişimdir. Görevi, cuntaya ve onun hükümetine karşı mümkün olan en geniş yelpazedeki demokrat, ilerici, sol güçleri toparlayıp birleştirebilmek, kitleleri hareketlendirip yönlendirebilmektir. İşe Sol Birlik'i kurmakla başlamanın nedeni, cuntaya ve hükümetine karşı olan toplumsal güçlerin içinde gerçek solun en bilinçli, uzak görüşlü ve örgütlü kesimi oluşturmasındandır. Antifaşist, antiemperyalist cephenin kuruluşu bu noktadan başlayarak bir süreç içinde adım adım gerçekleştirilebilecektir.

Bu defa cunta ve hükümeti ancak kitlelerin örgütlü ve birleşik mücadelesiyle iktidardan aşağıya edilebilecektir. 12 Mart 1971 askeri müdahalesinde olduğu gibi, Türkiye, nesnel bir süreçle adım adım tekrar şöyle veya böyle bir demokratik rejime kayacak değildir. Cunta, parlamenter kılıfla maskeleyemeye yeltendiği faşist yönetim biçimini son noktaya kadar savunup korumaya kararlıdır. Anayasa ve diğer yasa-

larla, kurumlaştırılmalarla rejimin devamı sıkı bir biçimde garantiye alınmak istenmiştir ve bu yönde çabalar hâlâ sürmektedir. Kendisine karşı direnme ve mücadele yükseldikçe cuntanın daha sertleşmesi, baskı ve zulmü tırmandırması çok olasıdır. Sol Birlik her ihtimale, mücadelenin her biçimine hazırlıklı olmak durumundadır.

Kaldı ki, nesnel koşulların zorlamasıyla rejim yumuşamaya doğru kaysa, burjuva muhalefeti saflarında yeni gelişmeler olsa bile, örgütlü ve birleşik sınıfsal mücadele gereği ortadan kalkmayacağı gibi öneminden de hiçbir şey yitirmeyecektir. Çünkü cuntanın iktidardan düşmesinden sonra olması istenen ve gereken şey, 12 Eylül öncesine benzer, 1961 ile 1980 arasında örnekleri görülen türden bir parlamenter demokrasi değildir. Böyle bir demokrasi ise ancak işçi sınıfının ve müttefiki kitlelerin örgütlü, birleşik mücadelesiyle gerçekleşebilir.

Bu merhaleye ulaşılmasıyla birlikte toplumu demokratikleştirme süreci derinleştirilecek, örgütlü birleşik mücadele işçi sınıfının öncülüğünde daha ileri hedeflere yönlendirilecektir. Bu evrede birleşik mücadelenin amacı tekelci sermayenin toplum üzerindeki politik, ekonomik ve ideolojik hegemonyasına son vermek, emperyalizmle her türlü bağımlılık ilişkilerini kesmektir. Sorun, bu belirtilen amacı ve de Kürt halkının kendi kaderini özgürce belirleme hakkını gerçekleştirecek birleşik cephe iktidarının, bir başka deyişle de, devrimci halk iktidarının kurulmasıdır.

Sol Birlik'in mücadele stratejisi ve perspektifi özetle budur.

Başka ülkelerin deneyimleri sınıf düşmanına ve emperyalizme karşı birleşik cepheyi oluşturabilmenin ve ortak mücadeleyi başarıyla yürütebilmenin ne kadar zor bir iş olduğunu göstermiştir, ama her şeye rağmen bu zorlukların aşılabildiğini de kanıtlamıştır. Sol Birlik bu deneyimlerden ders alacak, birleşik mücadeleyi geliştirip amaçlarına ulaşabilmek için elinden geleni yapacaktır. Türkiye için başka bir kurtuluş yolu yoktur. Sol Birlik'in önündeki bu görev, çok çetin, ama Türkiye'nin tarihine geçecek şerefli bir görevdir.

Çark Başak, Sayı 31 (108), Haziran 1985